

Reactie op de concept Jeugdwet door de JGZ Limburg

Auteurs:

De veiligheidsregio Noord Limburg (JGZ 0-19),
Orbis Thuis Jeugdgezondheidszorg (JGZ 0-4),
Jeugdgezondheidszorg Meander zorggroep (JGZ 0-4),
GroenekruisDomicura Jeugdgezondheidszorg (JGZ 0-4) en
GGD Zuid-Limburg (JGZ 4-19).

Algemene reacties op de concept wettekst:

Een JGZ onder twee wetten

In algemene zin is de reactie van de JGZ, dat ze bezorgd is over de splitsing van haar taken, waarbij maatwerk (gedeeltelijk?) overgeheveld zou gaan worden naar de Jeugdwet en het uniforme deel onder de Wet Publieke Gezondheid zou blijven vallen.

De opvolging van preventie en vroegsignalering zou meteen gaan vallen onder jeugdhulp, ook al valt opvoedingsondersteuning daar ook onder. Dit is niet normaliseren, maar problematiseren.

Wie zorgt er voor de onderlinge samenhang in deze tweedeling van preventie aan de ene kant en interventie aan de andere kant? En wie zorgt er voor de lichtere hulp tussen vroegsignalering en doorverwijzing naar zwaardere hulp?

JGZ in de eerste lijn

Voortvloeiend hieruit spreekt de JGZ ook haar zorg uit, dat de Jeugdgezondheidszorg en haar professionals minimaal worden benoemd in de nieuwe Jeugdwet. De Jeugdgezondheidszorg is een belangrijke speler in de zorg voor jeugd, door haar centrale en laagdrempelige positie in de eerste lijn en door haar hoog bereik onder alle kinderen woonachtig in Nederland. Wordt in de nieuwe Jeugdwet van deze positie, kennis en kunde, voldoende gebruik gemaakt? En hoe wordt de afstemming met de tweede lijn vorm gegeven voor de JGZ in de nieuwe wettekst?

Vraag vs aanbod

De tekst maakt melding van benodigde flexibele vraaggerichtheid, maar gaat vervolgens uitgebreid beschrijven hoe het aanbod vorm moet worden gegeven. Het gevaar schuilt erin, dat gemeenten vooral druk gaan zijn met het inrichten van het aanbodmodel.

Hoe verhoudt het gewenste flexibel vraaggericht werken zich tot sturen op aanbod en (veelvuldig) verantwoord in uren en producten?

Efficiencybezuiniging

Bij de overgang van de middelen naar de gemeenten zal een efficiencykorting van 10% worden toegepast. Daarnaast zullen gemeenten extra geld nodig hebben voor het ontwikkelen, coördineren en uitvoeren van beleid. Deze transitie zal dus ook een bezuinigingsoperatie zijn.

Het is van belang hierbij te benadrukken, dat de JGZ al relatief goedkoop is in haar zorgverlening.

Professionele zorgverlener

JGZ wordt in het stuk onder een noemer geplaatst met sportclubs, buurthuizen en vrijwilligersorganisaties. De JGZ is echter een professionele zorgverlener met veel expertise, weinig vrijblijvendheid en een wettelijke taakstelling. De positie van de JGZ in de nieuwe wettekst doet geen recht aan de professionaliteit van de JGZ.

Reactie op de tekst “Hoofdpijnen concept Jeugdwet”

Visie

“De concept Jeugdwet regelt de overheveling van alle jeugdhulp naar gemeenten, waardoor zij zowel bestuurlijk als financieel verantwoordelijk worden voor de uitvoering.”

De JGZ vindt het van groot belang te voorkomen, dat er grote verschillen gaan ontstaan tussen gemeenten wat betreft de nieuwe Jeugdhulp. Hoe dit voorkomen gaat worden, dient verder uitgewerkt te worden in de wettekst.

Jeugdhulp

“Onder jeugdhulp wordt verstaan: ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en hun ouders bij het voorkomen, verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen, psychosociale problemen of gedragsproblemen van de jeugdige, of opvoedingsproblemen.”

De JGZ vindt de zorg voor de jeugd te smal gedefinieerd in de wettekst. Zij heeft een bredere scope dan alleen de psychosociale problematieken (ook lichamelijke ontwikkeling en cognitieve ontwikkeling, zoals taal- en leerproblemen). Tevens heeft zij een langere verbintenis met de cliënt, aangezien zij monitort over een periode van 0- 19 jaar i.p.v. met hulp te reageren op incidenten. Dit bredere en langduriger maatwerk van de JGZ dient dan ook meegenomen te worden in de beschrijving van Jeugdhulp.

Leeftijdsgrens

“In dit wetsvoorstel geldt een leeftijdsgrens van 18 jaar als uitgangspunt...Dat houdt in dat jeugdhulp in bepaalde gevallen kan doorlopen tot 23 jaar .”

Duidelijkheid moet verschaft worden, of de JGZ onder bepaalde gevallen ook zorg blijven verlenen tot 23 jaar.

Verantwoordelijkheid van de gemeenten

“In het nieuwe stelsel krijgt de gemeente de verantwoordelijkheid voor alle vormen van jeugdhulp... Deze verantwoordelijkheid wordt in dit wetsvoorstel vorm gegeven als een zorgplicht van gemeenten, de jeugdhulpplicht.”

“c. het advies geven over en het bepalen en inzetten van de aangewezen vorm van jeugdhulp, op een laagdrempelige en herkenbare wijze; de vereiste expertise dient daarbij op het juiste moment beschikbaar te zijn; “

“d. het op een toegankelijke wijze adviseren van professionals met zorgen over een jeugdige (consultatiefunctie); “

“e. het doen van een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming indien een kinderschermingsmaatregel noodzakelijk geacht wordt; “

“g. het op een eenvoudige wijze adviseren van jeugdigen met vragen; “

“De gemeente zet expertise in op de juiste plaats. Daarbij is de vraag leidend en het aanbod flexibel.“

“De gemeente draagt zorg voor maatregelen ter voorkoming van huiselijk geweld en kindermishandeling.”

“2. het advies geven over en het bepalen en inzetten van de aangewezen vorm van jeugdhulp,”

“3. het adviseren van professionals die zich zorgen maken over een jeugdige, “

De JGZ is van mening, dat het hebben van verantwoordelijkheid voor zorg van de gemeente niet gelijk kan zijn aan de zorginhoudelijke verantwoordelijkheid van de zorgprofessionals.

Het adviseren van jeugdigen en bijv. het zorgdragen voor maatregelen ter voorkomen van mishandeling door de gemeenten dient dan ook te verlopen via de professionals van het CJG.

De gemeenten dienen niet over privacygevoelige informatie van cliënten te beschikken. Ook moet er voor worden gewaakt, dat zorginhoudelijke beslissingen uitsluitend op financiële gronden genomen worden.

Met betrekking tot vraaggericht werken, wil de JGZ benadrukken, dat bij zorgmijders waar zorg noodzakelijk is, de vraag niet leidend kan of mag zijn, noch kan het aanbod daar flexibel op worden ingezet.

De JGZ wil dat duidelijk de eindverantwoordelijkheid wordt belegd, in situaties waarin een gemeente zou beslissen, dat vervolgonderzoek (Raad voor de Kinderbescherming) noodzakelijk is.

Toegang tot jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering

“De gemeente zorgt ervoor dat de ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen, gezinnen en medeopvoeders integraal en op laagdrempelige wijze worden aangeboden. “

“Bij een interventie wordt uitgegaan van de eigen kracht en het sociale netwerk van betrokken jeugdigen en hun ouders en is de inzet gericht op herstel en versterking daarvan. “

“Ook vindt afstemming met eventuele ondersteuning op school plaats.”

“De huisarts behoudt zijn rol als poortwachter (dat wil zeggen als verwijzer naar jeugd-ggz).”

Laagdrempelig aanbieden van zorg, uitgaan van eigen kracht en investeren in positieve opvoeding is niet nieuw. De Jeugdgezondheidszorg is van oudsher laagdrempelig en heeft het versterken van de eigen kracht van haar cliënten als uitgangspunt in haar zorgverlening. Zij heeft ervaring opgebouwd in samenwerking in de keten, zoals met voorschoolse voorzieningen en het onderwijs. Niet alleen de huisartsen, maar ook de JGZ kent haar rol als poortwachter in de eerste lijn.

De JGZ ziet de expertise van haar professionals en de benodigde ruimte voor haar beroepskrachten onvoldoende terug in de wettekst.

Kwaliteitswaarborgen en toezicht

“De Rijkstoezichthouder neemt bij het toezicht op de gecertificeerde instellingen ook het toezicht op de algemene wettelijke kwaliteitseisen mee die voor alle jeugdhulpaanbieders gelden.

In alle overige gevallen ligt het toezicht bij de gemeenten zelf.”

Onduidelijk is, welke overige gevallen er denkbaar zijn in de hulp voor de jeugd. Ook moet verduidelijkt worden welk toezicht daar dan geldt.

Certificering

“Gemeenten, (voor jeugdbescherming en jeugdreclassering ook provincies tot het moment van overheveling van taken naar gemeenten), uitvoerders van kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering en jeugdzorgplus en andere betrokkenen werken gezamenlijk, in overleg met het Rijk, normenkaders uit op basis van de wettelijke eisen en de specifieke eisen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp. “

Verduidelijkt moet worden, wat de term jeugdzorgplus precies inhoudt en welke partijen daar onder vallen. De JGZ wil betrokken worden bij het opstellen van dit te toetsen normenkader.

Gegevensverwerking en beleidsinformatie

“Ten aanzien van beleidsinformatie bepaalt het wetsvoorstel dat persoonsgegevens kunnen worden verwerkt ten behoeve van de beoordeling van doelmatigheid (output) en doeltreffendheid (outcome) van het beleid inzake jeugdhulp, jeugdreclassering en jeugdbescherming.”

Bij de interpretatie van gegevens dienen zorginhoudelijke professionals betrokken te worden en de gegevens mogen bij de gemeente niet tot individuen te herleiden zijn. Ook moet er op worden gelet, dat via deze maatregel de geheimhoudingsplicht van de zorgprofessional niet doorbroken wordt (behalve in de uitzonderingssituaties, waarin het belang van het kind dit toch noodzakelijk maakt).

Extra wettelijke kwaliteitseisen aan gecertificeerde instellingen, jeugdhulp met verblijf, intensieve ambulante jeugdzorg in het gedwongen kader en het meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling:

“Kwaliteit van het zorgaanbod: Dit betreft eisen zoals extra eisen aan een hulpverleningsplan en verplichte kwaliteitsbewaking.”

De gemeente houdt toezicht, maar hoe wordt dit gehandhaafd? Welke voorwaarden worden gesteld en welke maatregelen worden genomen?

Financiële aspecten

“In het nieuwe stelsel ontvangen gemeenten een decentralisatieuitkering in het Gemeentefonds. Hiervoor wordt een verdeelmodel ontwikkeld, met als uitgangspunt het principe van kostenoriëntatie,

waardoor het Gemeentefonds aansluit bij de kosten die gemeenten moeten maken om aan maatschappelijke opgaven te voldoen. “

De JGZ benadrukt, dat de zorginstellingen de maatschappelijke opgave vervullen, waarbij de zorgvragen die in het werkveld bestaan richtinggevend zijn. De kaders voor deze maatschappelijke opgave mogen daarbij niet uitsluitend op financiële gronden worden opgesteld, de zorgbehoefte van de doelgroep moet uitgangspunt zijn.

“In de concept wettekst is, analoog aan de Wmo, opgenomen dat de gemeente kan besluiten om een PGB te verstrekken, met uitzondering van jeugdbescherming, jeugdreclassering en Jeugdzorgplus. Het wetsvoorstel biedt de mogelijkheid om voor jeugdhulp een eigen bijdrage te vragen die vanaf 2015 € 70 miljoen moet opleveren. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor inning van deze eigen bijdragen, maar hebben de vrijheid om hier van af te zien.”

Bij doelgroepen met complexe problematiek werkt het vragen van een eigen bijdrage vaak drempelverhogend. De JGZ benadrukt, dat het vragen van een extra bijdrage voor het maatwerkdeel haaks staat op de publieke zorg, die toegankelijk moet zijn voor alle kinderen.

“Voor jeugdhulp zijn, conform de Wmo, de gemeenten vrij in de keuze voor het subsidiëren of aanbesteden van zorgaanbieders.”

De JGZ bepleit dat partijen (lokale overheden en zorgaanbieders) een inkoopprocedure hanteren die transparant en eenduidig is, waarbij administratieve lasten tot een minimum beperkt worden.